

Felméry Zoltán¹

Szűk esztendők következnek? Gazdasági kihívások és lehetséges válaszok

A gazdasági elemzők között konszenzus van a tekintetben, hogy a Covid-válság, a választásokat megelőző költségek következtében kialakuló egyensúlytalanság, valamint az orosz–ukrán háború gazdasági hatásai miatt, az elkövetkező időszakban komoly kihívásokkal kell szembenéznünk. Már most körvonalazódik néhány olyan következmény, amelyeknek kezelése a kormányalakítást követően nem megkerülhető.

Egyrészt, a már a háború előtt is emelkedő tendenciát mutató, annak következtében azonban érdemben tovább gyorsuló, elsődlegesen az energiaárakban megjelenő, de onnan az ipari és mezőgazdasági tevékenységek többségébe egyaránt begyűrűző infláció az év végére akár kétszámjegyű is lehet. Másrészt, bár a különböző társadalmi csoportoknak juttatott transzferek ezt némileg ellensúlyozhatják, de az emelkedő energiaárak és infláció következtében csökken a fogyasztók diszkrecionális jövedelme, ami a belső fogyasztást, ezáltal pedig a gazdasági növekedést is fékezheti. Harmadrészt, a bevezetett hatósági árak és a kamatstop nem, vagy csak óriási költségvetési áron tarthatók fenn a továbbiakban. Ezek fenntartása vagy ellehetetlenít egyes piaci szereplőket, ami ellátási zavarokat okoz, vagy olyan mértékű költségvetési dotációt igényel, amely a szűkülő növekedési lehetőségek mellett nehezen felvállalható. Emellett az is jól látható, hogy az eredetileg tervezettnél kisebb gazdasági növekedés, a forint árfolyamváltozása következtében a költségvetésből fedezendő MNB-vesztés, a rezsicsökkentés növekvő terhei, az állampapírpiacon felmerülő kamatteher-növekedés mind egy kötelező kiigazítás irányába mutatnak. Ezt ráadásul még tetézi az is, hogy a Magyarországgal szemben megindított jogállamisági eljárás és a helyreállítási alap forrásainak visszatartása már rövid távon azt a helyzetet eredményezheti, hogy a rendszerből az uniós források hiányozni fognak. A tervezett beruházások finanszírozása érdekében külső források bevonására lehet szükség, ami biztosan jóval drágább megoldást fog jelenteni. Végezetül érdemes megemlítenünk azt is, hogy a megváltozott világrendbe be nem tagozódásnak is lehetnek gazdasági következményei: vélelmezhetjük, hogy a forrásokhoz való hozzáférést, az ismert intézményi elemek értékelésén túl, a jövőben a közös háborúellenes erőfeszítésekben való részvétel mértéke is meg fogja határozni. Ha Magyarország külön utas megoldást választ, annak a közös források lehívási lehetőségeiben megmutatkozó következménye lesz.

Mindezek fényében mi várható? Ha nem engedi elszállni a költségvetési hiányt, akkor a kormány bevezethet bevételnövelő intézkedéseket. Elméletileg növelheti a lakossági terheket, ezt azonban a politikai következmények miatt valószínűleg megpróbálja majd elkerülni, és változatlanul az ágazati különadókra koncentrál majd. Még akkor is, ha

¹ Felméry Zoltán a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont, Stratégiai Védelmi Kutatóintézet tudományos munkatársa. E-mail: Felmery.Zoltan@uni-nke.hu

e tekintetben a korábbi lehetőségek mára érdemben szűkültek. Emellett vissza lehet fogni a beruházásokat is. A korábbi zárolásokat tartóssá lehet tenni, és végig lehet gondolni további korlátozásokat. A beruházások életben tartása érdekében drágábban ugyan, de be lehet vonni lakossági és külső forrásokat. Az így növekvő államadósság pedig el is inflálható. Ne zárjuk ki azonban az Európai Unióval való kiegyezést sem.